

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Darbs un nabadzība – ceļā uz visaptverošu pieeju” (pašiniciatīvas atzinums)

(2009/C 318/10)

Ziņotāja: **Nicole PRUD’HOMME** kdze

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja saskaņā ar Reglamenta 29. panta 2. punktu 2009. gada 26. februārī nolēma sagatavot pašiniciatīvas atzinumu par tematu

“Darbs un nabadzība — ceļā uz visaptverošu pieeju”.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2009. gada 1. septembrī. Ziņotāja — *Nicole PRUD’HOMME* kdze.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 456. plenārajā sesijā, kas notika 2009. gada 30. septembrī un 1. oktobrī (30. septembra sēdē), ar 173 balsīm par, 2 pret un 7 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Ieteikumi.

Darba ņēmēju – gan algotu darbinieku, gan pašnodarbināto – nabadzība ir sarežģīts jautājums ar daudziem savstarpēji saistītiem faktoriem. Lai izstrādātu efektīvus mehānismus problēmu risināšanai, ir vajadzīga visaptveroša pieeja.

1.1 Par Eiropas projekta galveno mērķi izvirzīt visiem pieejamas kvalitatīvas darba vietas.

1.2 Eiropas sociālajā dialogā regulāri izskatīt jautājumu par trūcīgiem darba ņēmējiem.

1.3 Nekavējoties izstrādāt instrumentus, kas ļautu labāk izprast darba ņēmēju nabadzību, tās atšķirīgās un kopīgās iezīmes Eiropas līmenī.

1.4 Izvērtēt un izveidot jaunu saikni starp sociālo aizsardzību un nodarbinātību, lai katram darba ņēmējam būtu pienācīgi ienākumi viņa pamatvajadzību nodrošināšanai (mājoklis, veselības aprūpe, darba ņēmēja un viņa bērnu izglītība u.c.).

1.5 Nodrošināt efektīvu sākotnējo apmācību un tālākizglītību, kas nepieciešama kvalitatīvām darba vietām. Īstenot pasākumus dažādos līmeņos (valstu, reģionālajā), lai panāktu, ka jaunieši priekšlaicīgi nepārtrauc mācības.

1.6 Turpināt darbu un debates saistībā ar elastdrošību, lai efektīvāk līdzsvarotu elastīgumu (kas vajadzīgs uzņēmumiem) un konkrētus drošības mehānismus (darba ņēmēju aizsardzībai),

kas sekmētu darba ņēmēju nabadzības mazināšanu un tās izskaušanu.

1.7 Nākamajā, 2010. gadā, ko Komisija pasludinājusi par Eiropas gadu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību, paredzēt šiem jautājumiem veltītus informēšanas un mobilizēšanas pasākumus Eiropas Savienības un dalībvalstu līmenī.

2. Pamatojums.

2.1 ES līmenī izstrādātie zinātniskie darbi, priekšlikumi un jauninājumi saistībā ar “trūcīgiem darba ņēmējiem” liecina, ka darbs ne vienmēr pasargā no nabadzības, īpaši pašreizējos sociāli ekonomiskajos apstākļos.

2.2 “Priekšlikumā kopīgajam ziņojumam par sociālo aizsardzību un sociālo integrāciju 2009. gadā”⁽¹⁾, kura pamatā ir jaunie valstu stratēģiskie ziņojumi, Komisija uzsvēra, ka jautājumi saistībā ar trūcīgiem darba ņēmējiem un kvalitatīvām darba vietām ir ļoti svarīgi. Šis temats un norādītās konkrētās problēmas ir cieši saistītas ar darbībām, kas Kopienas līmenī tiek īstenotas “aktīvas iekļaušanas” jomā. Tas ietver gan trūkuma izskaušanu, gan atbalstu visiem pieejamu kvalitatīvu darba vietu radīšanai.

2.3 Šis jautājums ir jo īpaši svarīgs krīzes apstākļos, kad ievērojami pieaug bezdarbs un spiediens uz publiskajām finansēm. Tomēr šis jautājums ir jārisina ne tikai saistībā ar pašreizējo krīzi, bet gan kā strukturāls jautājums, kuram ir būtiska nozīme, lai gūtu vēlamus pozitīvus rezultātus sociālās aizsardzības un nodarbinātības politikas jomā kā vidējā, tā ilgtermiņā.

⁽¹⁾ COM(2009) 58 galīgā redakcija.

2.4 Gatavojot dokumentu par darbu un nabadzību, Komisija pasludināja 2010. gadu par Eiropas gadu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību. Eiropas Savienībā nabadzība skar gandrīz 80 miljonus cilvēku, t.i., 16 % iedzīvotāju. Ievērojama daļa no tiem ir trūcīgi darba ņēmēji. Zem nabadzības robežas dzīvo 8 % darba ņēmēju ⁽¹⁾.

2.5 Atzinumā par tematu "Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību (2010)" ⁽²⁾ Komiteja precizēja: lai pilnībā apzinātu šo parādību, papildus vispārpieņemtajam relatīvās monetārās nabadzības rādītājam ir vajadzīgi arī citi rādītāji, kas liecinātu par šāda veida nabadzības pastāvēšanu un materiālās nenodrošinātības faktiskajiem apmēriem. Skaidru priekšstatu par tendencēm sniedz ne tikai precīzi tehniskie dati, bet arī salīdzinošs novērtējums, kas iespējams pēc Eiropas līmenī panāktās vienošanās par definīciju.

3. Definīcija.

3.1 Lai apskatītu jautājumu par "trūcīgiem darba ņēmējiem", vispirms jāprecizē divi termini, proti, "darba ņēmējs" un "trūcīgs". Darba ņēmēja "nabadzība" ir atkarīga, pirmkārt, no viņa darba līguma tiesisko attiecību laikā gūtajiem personīgajiem ienākumiem (atalgojuma) un, otrkārt, no ģimenes materiālā nodrošinājuma kopumā. Darbs saistās ar individuālu profesionālu darbību, bet nabadzība – ar nepietiekamu materiālo nodrošinājumu ģimenē. Dažos gadījumos pāreja no nodrošinātas situācijas un/vai no nodrošinātības sajūtas uz nabadzību var būt ļoti strauja.

3.2 Nabadzību definē mājāsaimniecības līmenī, bet nodarbinātību — individuālajā līmenī. Tātad tiek apvienoti divi analīzes līmeņi. Darba ņēmēju nabadzība ir atkarīga ne tikai no indivīdu situācijas darba tirgū un nodarbinātības rādītājiem, bet arī no viņu ģimenes labklājības līmeņa. Šāds divkārs novērtējums rada grūtības. Ne visi darba ņēmēji, kuriem ir zems atalgojums, ir trūcīgi (jo ģimenē ir arī citi, lielāki ienākumi). Tomēr cilvēks var būt trūcīgs, kaut gan viņa atalgojums ir tuvu vidējai mēnešalgai attiecīgajā valstī un šo atalgojumu sabiedrībā uzskata par pietiekamu. Persona var būt arī nenodarbināta (bezdarbnieks) un saņemt pabalstus, kuru apjoms ievērojami pārsniedz nabadzības robežu. Savukārt nodarbināta persona, kurai ir ļoti zems atalgojums un kuras apgādībā ir vairākas personas, dzīvo zem nabadzības robežas.

3.3 Tas nozīmē, ka jautājums par trūcīgiem darba ņēmējiem ir jāņem vērā nodarbinātības politikas, sociālās palīdzības un apdrošināšanas politikas, kā arī ģimenes politikas jomā.

3.4 Ar Eiropas Nodarbinātības stratēģiju, kas iekļauta Lisabonas stratēģijā, trūcīgu darba ņēmēju skaita samazināšana ir noteikta par ES prioritāti. Sākot ar 2003. gadu vajadzēja

izstrādāt rādītāju, lai veiktu novērtēšanu un salīdzināšanu. Gatavojot Kopienas sociālās integrācijas procesu, Eiropas Savienības Sociālās aizsardzības komiteja 2003. gada jūlijā pieņēma kopīgu rādītāju, lai novērtētu "trūcīgu darba ņēmēju" īpatsvaru Eiropas Savienībā un noteiktu dažas galvenās tiem raksturīgās sociāli demogrāfiskās iezīmes.

3.5 Saskaņā ar Sociālās aizsardzības komitejas izstrādāto definīciju par "trūcīgu darba ņēmēju" uzskata personu, kura atsaucies gadā "pārsvārā ir nodarbināta" (kā algots darbinieks vai pašnodarbinātais) un dzīvo ģimenē, kuras kopējie ienākumi ir zemāki nekā 60 % no vidējiem ienākumiem attiecīgajā valstī. Turklāt ar nosacījumu, ka persona bija nodarbināta vairāk nekā pusgadu. Savukārt rādītājā par "nodarbinātu personu nabadzības risku" precizēts, ka nodarbināta persona ir persona, kas atsaucies perioda divpadsmit mēnešos bijusi nodarbināta vismaz septiņus mēnešus ⁽³⁾.

4. Statistikas analīze.

4.1 Saistībā ar ES sociālās aizsardzības un sociālās integrācijas stratēģijas kopīgajiem mērķiem Komisija 2008. gada beigās publicēja gada ziņojumu par sociālajām tendencēm dalībvalstīs (sk. pielikumu) ⁽⁴⁾. Tajā norādīts, ka 2006. gada beigās 16 % Eiropas iedzīvotāju bija pakļauti nabadzības riskam. Eiropas Savienībā 8 % darba ņēmēju dzīvo zem nabadzības robežas. Dati svārstās no 4 % vai mazāk (Čehijas Republika, Beļģija, Dānija, Nīderlande un Somija) līdz 13 % vai 14 % (attiecīgi Polijā un Grieķijā) ⁽⁵⁾. Darba ņēmēju nabadzība ir saistīta ar zemu atalgojumu (t.i., atalgojums, kas zemākas nekā 60 % no vidējās algas), zemu kvalifikācijas līmeni, nepastāvīgu darbu, atsevišķu pašnodarbināto zemu atalgojumu un nepilnas slodzes darbu, kuru personas bieži vien strādā apstākļu spiestas. Šis nabadzības veids ir saistīts arī ar citu ģimenes locekļu ekonomisko statusu. Komisija norāda, ka ģimenes modelis, kurā ir tikai viens apgādnieks, vairs nepasargā ģimeni no nabadzības.

4.2 Relatīvās monetārās nabadzības rādītājs tiek bieži kritizēts, jo tas nesniedz pilnīgu priekšstatu par nabadzības situāciju daudzveidību. Zemi ienākumi neapšaubāmi ir tikai viens no nabadzības faktoriem. Pašlaik ES tiek izstrādāti citi rādītāji, kas sniedz atšķirīgu un pilnīgāku priekšstatu par nabadzību.

⁽³⁾ Sīkāk par šo jautājumu, kā arī par tā tālāku attīstību sk. Guillaume Allègre, "Working poor in the EU: an exploratory comparative analysis", Francijas ekonomikas tendenču novērošanas centra (OFCE) darba dokuments, Nr. 2008-35, 2008. gada novembris; Sophie Ponthieux "Les travailleurs pauvres comme catégorie statistique. Difficultés méthodologiques et exploration d'une notion de pauvreté en revenu d'activité", Nacionālā Statistika un ekonomisko pētījumu institūta (INSEE) darba dokuments, Nr. F0902, 2009. gada marts.

⁽⁴⁾ Kopīgais ziņojums par sociālo aizsardzību un sociālo integrāciju 2008. gadā. http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/joint_reports_fr.htm.

Skatīt visus datus un visus dokumentus, kas izstrādāti, izmantojot atklāto koordinācijas metodi: http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/the_process_fr.htm. Par jaunākajām norisēm Eiropā, situāciju un problēmjautājumiem dažās ES dalībvalstīs skatīt: Hans-Jürgen Andreß, Henning Lohmann (dir.), *The Working Poor In Europe. Employment, Poverty and Globalization*, Cheltenham, Edward Elgar, 2008.

⁽⁵⁾ Jāprecizē, ka relatīvo monetāro nabadzību nosaka valstu līmenī. Ja nabadzības robeža būtu noteikta Eiropas līmenī, valstu klasifikācijā būtu ievērojamas izmaiņas ...

⁽¹⁾ Eurostat, *Statistics in focus*, 46/2009.

⁽²⁾ EESK 2008. gada 29. maija atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par nabadzības un sociālās atstumtības izskausšanas Eiropas gadu (2010)". Ziņotājs — Pater kgs, līdzziņotāja — Koller kdze, (OV C 224, 30.08.2008.).

4.3 Paralēli monetārās nabadzības rādītājiem tiek izstrādāti rādītāji par trūcīgiem “dzīves apstākļiem”. Eiropas mērogā, piemēram, tiek vērtēta “materiālā nenodrošinātība” (sk. pielikumu). Šis rādītājs atspoguļo to personu īpatsvaru, kuru mājsaimniecībā trūkst vismaz trīs no šādiem deviņiem elementiem: 1) iespēja segt neparedzētus izdevumus, 2) viena brīvdienu nedēļa gadā, 3) iespēja apmaksāt kredītus, 4) maltīte ar gaļu, vistas gaļu vai zivi vismaz reizi divās dienās, 5) mājoklis ar piemērotu apkuri, 6) veļas mazgājamā mašīna, 7) krāsu televizors, 8) tālrunis, 9) privātā automašīna. Visus minētos materiālo apstākļu kritērijus, protams, var apstrīdēt. Taču to apkopojums sniedz interesantu pārskatu. Nenodrošinātības līmenis ir ļoti atšķirīgs — no 3 % Luksemburgā līdz 50 % Latvijā. Šī starpība ir ievērojami lielāka nekā monetārās nabadzības līmeņa atšķirības (no 10 % līdz 21 %).

4.4 Izmantojot pieeju, kuras pamatā ir materiālās nenodrošinātības rādītājs, būtiski mainās dalībvalstu klasifikācija pēc nabadzības kritērija. Taču tas neatspoguļo tikai darba ņēmēju nabadzību, bet nabadzību kopumā. Drīzumā būs pieejami dati par trūcīgu darba ņēmēju situāciju katrā valstī materiālās nenodrošinātības aspektā. Jo būtībā darba ņēmēju nabadzība nav tikai zemu ienākumu problēma, bet arī (profesionālās, ģimenes, sabiedriskās) dzīves kvalitātes jautājums.

5. Darba ņēmēju nabadzības faktori.

5.1 Viens no darba ņēmēju nabadzības galvenajiem faktoriem ir darba ņēmēja nestabilais statuss. Daudzi dalībnieki, tostarp Eiropas Arodbiedrību konfederācija un Eiropas arodbiedrības pauž satraukumu par arvien lielāku stabilitātes trūkumu nodarbinātības jomā. Vairāk nekā 19,1 miljons uz noteiktu laiku noslēgtu darba līgumu⁽¹⁾ un aptuveni 29 miljoni viltus pašnodarbināto (galvenokārt celtniecības un būvdarbu jomā) liecina, ka zināms stabilitātes trūkums skar gandrīz 48,1 miljonu darba ņēmēju. Jāatzīmē, ka šī iedzīvotāju grupa vienas valsts mērogā un vēl jo vairāk starpvalstu mērogā ir ļoti nevienmērīga. Tomēr tie ir desmitiem miljoni darba ņēmēju, kuru situācija nav stabila un kuri var kļūt par trūcīgiem darba ņēmējiem.

5.2 Darba devēji uzsver, ka jautājums par darba ņēmēju nabadzību ir sarežģīts, un vispirms norāda uz saikni starp nabadzības risku un izglītības līmeni. Izglītības un apmācības sistēmām jābūt efektīvākām un taisnīgākām. Turklāt ir svarīgi, lai “darbs atmaksātos”⁽²⁾, proti, ir jānodrošina nodokļu un sociālā nodrošinājuma sistēmu efektīva līdzsvarotība.

5.3 Darba ņēmēju nabadzības pamatā ir zems (bieži vien paveiktajam darbam neatbilstošs) atalgojums un izmaiņas ģimenes struktūrā. Lai gan šīs izmaiņas dažādās dalībvalstīs ir

atšķirīgas, tām visur raksturīga arvien lielāka nestabilitāte, lielāks šķiršanās skaits, arvien vairāk ģimenes, kurās bērnu audzina viens vecāks vai kurās ir tikai viens apgādnieks, un kuras līdz ar to ir pakļautas lielākam nabadzības riskam. Komisija “Kopīgajā ziņojumā par sociālo aizsardzību un sociālo integrāciju 2007. gadā”⁽³⁾ jau norādīja: nodarbinātība ir vislabākā, bet ne vienīgā garantija pret nabadzību. Tādēļ jāīsteno vai jāveicina solidaritātes pasākumi, kas paredzēti ģimenēm, sievietēm, jauniešiem, studentiem, cilvēkiem ar invaliditāti, gados vecākiem cilvēkiem, migrantiem un vismazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām. Turklāt jāuzsver, ka darba ņēmēju nabadzība var būt par iemeslu arī bērnu nabadzībai.

5.4 Arī transporta, mājokļa, veselības aprūpes pakalpojumu u.c. izmaksu pieaugumam var būt negatīva ietekme uz darba ņēmējiem. Tas īpaši attiecas uz darba ņēmējiem, kuru atalgojums ir tuvu minimālajai darba algai, kā arī uz zemāko vidējo slāņu iedzīvotājiem, kuri parasti dzīvo ārpus nodarbinātības zonām.

5.5 Par iemeslu darba ņēmēju nabadzībai var būt zems prasmju vai izglītības līmenis, pienācīgi atalgota darba veikšanai nepieciešamo prasmju trūkums un nepiemēroti darba apstākļi. Neaizsargātākās grupas visbiežāk ir gados vecāki darba ņēmēji, jaunieši, sievietes, daudz bērnu ģimenes, invalīdi, migranti un personas, kas agri pārtraukušas mācības. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt cilvēkiem ar invaliditāti piemērotus darba apstākļus, bērniem — drošu pamatu turpmākai dzīvei, sākot izglītošanu agrīnā vecumā un novēršot, ka jaunieši priekšlaicīgi pārtrauc mācības (pašlaik Eiropā 15 % jauniešu pārtrauc mācības, un šis rādītājs ir pārāk augsts).

5.6 Būtībā un bieži vien darba ņēmēju nabadzība ir nepieciešamas nodarbinātības rezultāts. Darba ņēmēju – algotu darbinieku un atsevišķu pašnodarbināto – nabadzība ir sarežģīts jautājums, ko ietekmē vairāki savstarpēji saistīti faktori. Lai efektīvi risinātu šīs problēmas, ir vajadzīga visaptveroša pieeja. Programmas cīņai pret darba ņēmēju nabadzību dos rezultātus tikai tad, ja tiks īstenotas visaptverošas politikas izaugsmes un globalizācijas pielāgošanas jomā, kā arī ekonomikas atveseļošanas politika pēc pašreizējās krīzes.

6. Priekšlikumi visaptverošai pieejai, lai izskaustu mazalgotu darbu.

6.1 Lai izskaustu mazalgotu darbu, vispirms ir vajadzīga makroekonomiska pieeja. Vienreizēji pasākumi nebūs pietiekami, lai pārvarētu šo tendenci, īpaši krīzes apstākļos. Nodarbinātībai un pašnodarbinātībai, precīzāk — visiem pieejamām kvalitātīvām darba vietām jābūt visu ES iestāžu prioritātei.

⁽¹⁾ Eiropas darbaspēka apsekojuma rezultāti 2008. gadā, http://epp.eu-rostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-QA-09-033/EN/KS-QA-09-033-EN.PDF (angļu valodā).

⁽²⁾ “Darbs, kas atmaksājas” — Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas pētījums par nodokļu un sociālā nodrošinājuma sistēmu mijiedarbību. Skatīt arī EESK atzinumu par tematu “Sociālā aizsardzība: darbs, kas atmaksājas”, ziņotāja — St Hill kdze (OV C 302, 07.12.2004.).

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/joint_reports_fr.htm#2007.

6.2 *Ticami rādītāji.* Ir jāturpina kopīgu un ticamu rādītāju izstrāde attiecībā uz trūcīgiem darba ņēmējiem. Ievērojami sasniegumi panākti, pateicoties Eiropas ieguldījumam un atklātajai koordinācijas metodei. Pašlaik ir svarīgi turpināt darbu un papildināt zināšanas, izmantojot pilnīgākus datus, kuros vienlaikus ņemts vērā trūcīgu darba ņēmēju īpatsvars, šīs nabadzības intensitāte, kā arī ienākumu nevienlīdzīga sadale starp trūcīgiem (vienas valsts un starpvalstu līmenī).

6.3 Statistikā ir jāiekļauj gan valstu dati, kuru pamatā ir valstī noteiktā nabadzības robeža, gan arī Eiropas līmeņa dati, kuru pamatā ir Eiropā noteiktā nabadzības robeža. Līdz ar to būtu iespējama jauna klasifikācija un jauns redzējums, kas atšķiras no pašreizējā, uz vienu vienīgu rādītāju balstītā redzējuma.

6.4 *Taisnīgs un pienācīgs atalgojums, kas balstīts uz pastiprinātu sociālo dialogu.* Lai izskaustu darba ņēmēju nabadzību, ir jāizstrādā tālejoša algu politika. Plašāk jāizvērs un jāatbalsta visas iniciatīvas, kuru pamatā ir formula "inflācija + atbilstoša līdzdalība attiecīgās nozares ražīguma pieaugumā". Šajā sakarā sarunas par algām, kas ir sociālā dialoga būtisks elements, ir īpaši nozīmīgas cīņā pret darba ņēmēju nabadzību. Nozares, valsts vai Eiropas līmenī uzņēmumi nejut reālu finansiālu labumu, ja sarunas noris veiksmīgi. Tāpēc uzņēmumi nav ieinteresēti patiesā sociālā dialogā. Progresu saistībā ar pienācīgu darbu var panākt ar sociālo dialogu, sociālo partneru iesaistīšanu, uzņēmumu atbildību, valsts iestāžu stimulējošiem un koriģējošiem pasākumiem un pašreiz – ar banku lomu MVU darbībā. Noteicošais faktors cīņā pret mazatalgotu darbu ir nedeklarēta darba apkarošana. Pirmkārt, tāpēc, ka tas skar īpaši neaizsargātas iedzīvotāju grupas (migrantus, pagaidu darbā strādājošos), un, otrkārt, arī tāpēc, ka nedeklarētais darbs var radīt situācijas, kas pielīdzināmas verdzībai un ir pretrunā ar Pamattiesību hartu.

6.5 *Mehānismi uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības veicināšanai.* Daudzi uzņēmēji un pašnodarbinātie, īpaši uzņēmuma dibināšanas sākumposmā saskaras ar nabadzību, neraugoties uz to, ka viņiem ir darbs. Ir jāparedz atbalsta mehānismi, jo daudzi no šiem MVU turpmāk radīs jaunas darbavietas. Kaut arī MVU nodrošina 80 % no ekonomiskās izaugsmes, daudzi uzņēmēji sākumposmā saņem mazu algu vai pat nesaņem to, pakļaujot tādējādi savu ģimeni nabadzības riskam.

6.6 *Pielāgotas apmācības sistēmas.* Mūžizglītība, jo īpaši mazāk kvalificētiem darba ņēmējiem ir galvenais nosacījums, lai uzlabotu prasmes un piekļūvi taisnīgi un pienācīgi atalgotam darbam.

6.7 *Piemērota sociālā aizsardzība.* Lai izskaustu darba ņēmēju nabadzību, ir jāracionalizē spēkā esošie noteikumi. Sociālos pabalstus vajadzētu efektīvāk papildināt ar jauniem bērnu aprūpes pakalpojumiem un mobilitātes atbalsta pasākumiem (tāpat kā darbam, arī mobilitātei ir jāatmaksājas), kas ļautu trūcīgiem darba ņēmējiem atrast labāk atalgotu darbu.

6.8 Attiecībā uz mājokli: ir noskaidrots, ka dažās valstīs ievērojams bezpajumtnieku skaits ir profesionāli nodarbināti, tādēļ ir svarīgi mobilizēt sociālo māju resursus, lai tos prioritārā kārtībā piešķirtu nodarbinātajiem, kuri mājokļa zemās kvalitātes vai mājokļa trūkuma dēļ var zaudēt darbu un relatīvu stabilitāti.

6.9 *Jāņem vērā darbs un darba vide.* Tā kā nodarbināto personu nabadzība ir lielā mērā saistīta ar darba apstākļiem, ir būtiski veikt pasākumus, lai uzlabotu darba vidi: atbalsts izvēlētajai mobilitātei, ēdināšanas pakalpojumu pieejamība par pieņemamu cenu, izmitināšanas apstākļi, bērnu aprūpes pakalpojumi. Turklāt darba devējam būtu jāizvērtē, kādas ir iespējas iekļaut darba līgumā nosacījumus, kas nodrošinātu lielāku drošību, darba ņēmēju karjeras virzību un kvalifikācijas uzlabošanu.

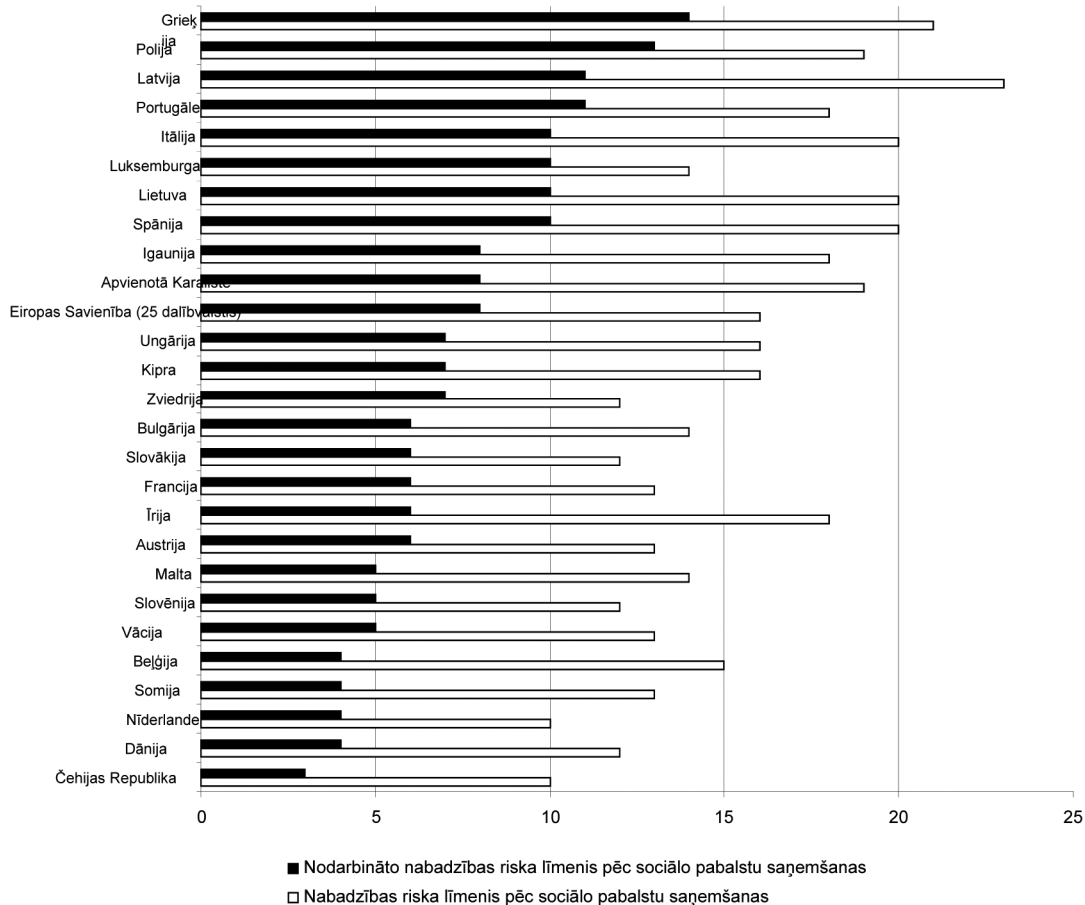
6.10 *Informēt un mobilizēt.* Visbeidzot, saistībā ar Eiropas gadu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību ir jāmobilizē sabiedriskā doma un plašsaziņas līdzekļi. Analizējot jautājumu par darba ņēmēju nabadzību, informējot par cilvēka cieņu aizskarošām situācijām, ko tā rada, un mobilizējot Eiropas iedzīvotājus, varētu pārvarēt grūtības, ar kurām saskaras atsevišķi darba ņēmēji, un palīdzēt viņiem atgūt pašcieņu. Ir vajadzīga nevis līdzjūtība, bet gan mobilizēšanās visiem pieejamu kvalitatīvu darba vietu veicināšanai, lai popularizētu ētiski augstvērtīgu Eiropas sociālo modeli.

Briselē, 2009. gada 30. septembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI

Pielikums

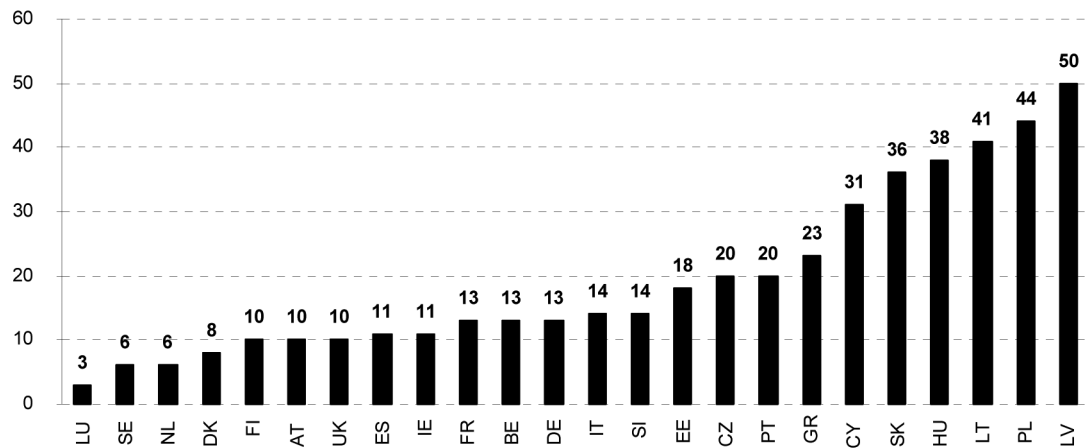
1. grafiks. Darba ņēmēju nabadzība Eiropas Savienībā 2006. gadā.

Avots: Eurostat/Statistikas dati par ieņēmumiem un dzīves apstākļiem.

2. grafiks. Materiālā nenodrošinātība Eiropas Savienībā.

Personu skaits (2006. gads, %), kuru mājsaimniecībā trūkst vismaz trīs no minētajiem elementiem.

Avots: Eurostat/Statistikas dati par ieņēmumiem un dzīves apstākļiem.